

Återvinning av avfall i anläggningsarbeten

Handbok 2010:1

**Miljösamverkan Västra Götaland
Miljösamverkan Värmland**

Carl Mikael Strauss

Miljörättsavdelningen, Naturvårdsverket

Vad ska jag prata om och vilken nytta har ni av detta?

- Jag beskriver innehållet i handboken och hur vi tänkt när vi skrivit den
- Ni kommer att veta hur handboken är tänkt att användas och ni kommer att kunna sätta er in i innehållet snabbare

Vad innehåller handboken?

- Beskrivning av hur handboken ska användas
- Beskrivning av miljöfarlig verksamhet – användning av avfall i anläggningsarbeten
- Vägledning för handläggning
- Vägledning för avfallets egenskaper
- Nivåerna för mindre än ringa risk och deponitäckning
- Principer och förutsättningar för nivåerna
- Bakgrundsinformation
- Bilaga med underlag för nivåerna
- Bilaga för bedömning av risker

Läsanvisningen kap 2

- Syftar till att snabbt lotsa läsaren till rätt avsnitt och sätta handboken i rätt sammanhang
- Samma information finns i resterande kapitel
- Ska kunna läsas fristående
- Utgår från frågor
- Börja att läsa denna del innan ni går in i detaljerna

Ordlistan – kap 3 - förklarar centrala termer och begrepp

Några exempel:

- Avfall, enligt 15 kap MB
- Återvinning av avfall för anläggningsändamål, (FMH-bilagan)
- Bundet material
- Nivåerna
- Områden som kräver särskild hänsyn
- Principer
- Förutsättningar
- Modellparametrar

Syftet med handboken kap 4

- Övergripande – att ge förutsättningar för säker återvinning
- Vi vägleder om gällande bestämmelser
- Vi ger förutsättningar för en säker återvinning av avfall
- Att göra det enklare att återvinna avfall där föroreningsrisken är mindre än ringa.
- Att beskriva anmälnings- och tillståndspliktig användning av avfall
- Att vägleda för att bedömningar ska bli likvärdiga

Tillämpning kap 5

- Handboken gäller endast avfall som används för anläggningsändamål – återvinning inte bortskaffning
- Syftet med användningen är central för bedömningen
- Gäller inte avfall som används för sitt näringsinnehåll eller som sandningsand
- Handboken innehåller vägledande nivåer för att avgöra mindre än ringa risk samt ett exempel för deponitäckning
- Nivåerna gäller inte bundet material eller när avfall används under tätskikt på deponier
- Nivåer för mindre än ringa risk gäller inte för områden som kräver särskild hänsyn, inom förorenade områden som efterbehandlas eller inom tillståndsprövad verksamhet

Miljöfarlig verksamhet kap 6

- Allmän vägledning om miljöfarlig verksamhet:
 - Tillståndsplikt B 90.130
 - Anmälan C 90.140
 - Ej anmälan U-verksamhet

- Vi vägleder om ansvaret enligt miljöbalken för
 - avfallsproducent
 - verksamhetsutövare
 - fastighetsägare

Handläggning av ärenden kap 7

- Prövningsnivån
- Indikatorer för prövningsnivån
- Innehåll i en anmälan
- Anmälan respektive tillståndsprövning
- Fastighetsinformation
- Livscykelanalys
- Flödesschemat (sidan 35 i handboken)

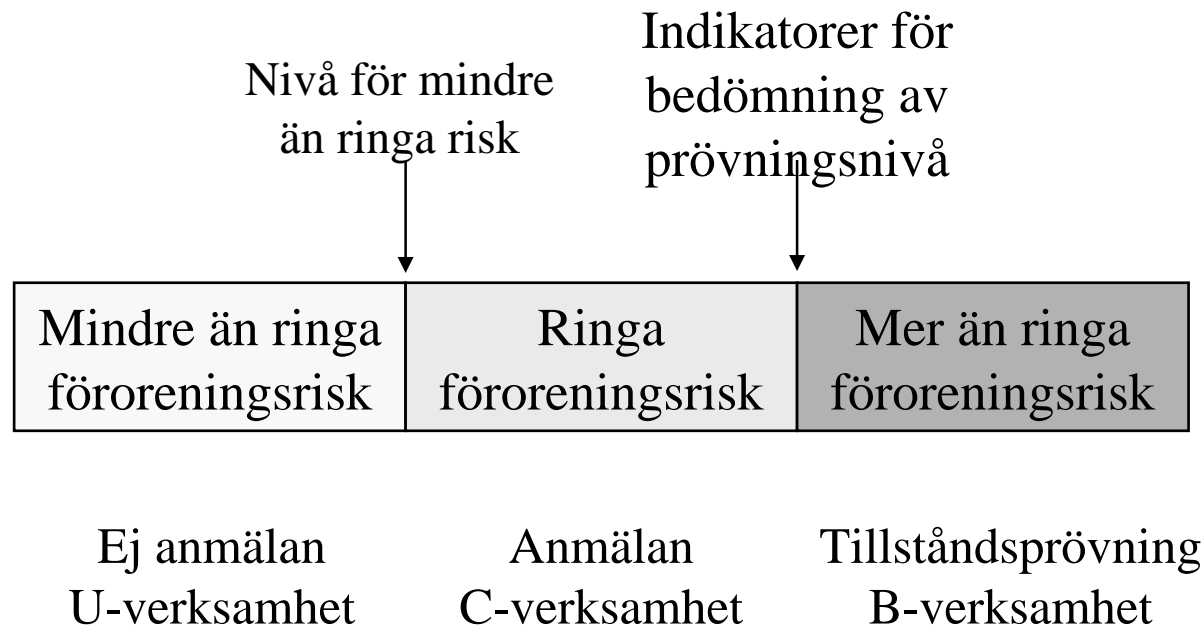
Prövningsnivåer enligt FMH

Prövningsnivån avgörs av föroreningsrisken

Bedömning av risken bör göras utifrån

- den inneboende risken hos avfallet
- föroreningsrisken av användningen på platsen
- med hänsyn till riskreduktion från skyddsåtgärder som är en följd av den **normala** konstruktionen

Prövningsnivåer för användning av avfall

Handläggning av ärenden - kap 7

Anmälningspliktig verksamhet

- Kommunen kan granska verksamhetsutövarens bedömning av
 - att föroreningsrisken är ringa
 - lämpligheten att återvinna avfall på den aktuella platsen
- Avfallet innehåller
 - föroreningar som överskrider nivåerna för mindre än ringa risk
 - andra ämnen i en nivå som gör att risken är ringa
- Avfall används inom ett område som kräver särskild hänsyn
- Särskilda skyddsåtgärder krävs inte i normalfallet
- Tillåtligheten avgörs av tillämpningen av de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken – principer och förutsättningar samt bilaga 2 utgör stöd för bedömning av risker

Handläggning av ärenden – kap. 7

Tillståndspliktig verksamhet

- Avfallet innehåller föroreningar i en nivå som gör att risken är mer än ringa
- En bedömning görs av särskilda skyddsåtgärder
- En bedömning görs av behovet av ekonomisk säkerhet
- Tillåtligheten avgörs av tillämpningen av de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken

Indikatorer för prövningsnivå – exempel

Mindre än ringa risk – ingen anmälan	Ringa risk- anmälan	Mer än ringa risk - prövning
Halter och utlakning är lägre än nivån för mindre än ringa risk	Lägre föroreningshalter	Högre föroreningshalter
Anläggningar mindre än modellparametrar	Mindre anläggningar	Större anläggningar
Kunskap behöver inte bevaras	Kunskap bevarad genom anmälan	Kunskap bevarad genom tillståndsprövningen
Skydd för markmiljö 95 %	Skydd för markmiljö 50 %	Skydd för markmiljö avgörs i prövningen
Skyddsåtgärder behövs inte	I normalfallet inte behov av skyddsåtgärder	Behov av skyddsåtgärder avgörs i prövningen
Ej anmälan men VU ansvarar	Föreläggande om försiktighetsmått	Villkor

Tillämpning av de allmänna hänsynsreglerna Hur ska vi bedöma risk och tillåtliga nivåer?

Photo: Åke Nilsson

Eller för sådana
här förhållanden?

Vi anger inte vad som ska vara tillåtligt i anmälnings- och prövningsärenden

Men principer och förutsättningar samt bilaga 2 kan vara till hjälp för att bedöma risken, t.ex:

- Förekommer utfasningsämnen?
- Avstånd till brunnar?
- Hur exponeras människor?

Bilaga 2 – stöd för att bedöma risker

- Faktorer som påverkar risker vad gäller avfallets egenskaper (t.ex. kornstorlek, lakbarhet), lokaliseringen (markanvändning) och konstruktionens normala utformning
- Vilken typ av kunskap som behövs för att kunna bedöma riskerna
- Metoder som kan användas för att bedöma risker
- Ett praktiskt exempel på hur en bedömning av riskerna kan göras

Information om avfallens egenskaper - kap 8

- För att bedöma om ett avfall kan användas för anläggningsändamål behöver den som planerar att använda avfallet ha kunskap om avfallets egenskaper och innehåll.
- Om inte relevant och lämplig information redan finns eller är tillräcklig för att beskriva avfallet, så behöver det provtas och provas – kunskapskravet enligt 2 kap miljöbalken.
- I samband med en anmälan kan omfattningen av provningen anpassas.

Haltbestämning, lakning och provtagning

- Underlagsrapport om metoder för haltbestämning av huvud- och spårelement och PAH i jord och avfall
- Rapporten finns tillgänglig på vår webb
- Vi anger standard för haltbestämning och för lakning om jämförelse görs med nivån för mindre än ringa risk
- För anmälnings- och tillståndspliktig verksamhet gäller NFS 2000:15 om mätningar och provtagningar
- För provtagning finns standard för provtagningsplan, mer vägledning i vår handbok om mottagningskriterier 2007:1

Nivåer av oönskade ämnen kap 9

- Nivåer för mindre än ringa risk
- Nivåer för exemplet deponitäckning
- Totalt 13 ämnen
- För metaller både halt och utlakning
- För klorid och sulfat enbart utlakning
- PAH – anges som halter, indelning enligt molekylvikt
- Känslighetsanalys – variation av värden i modellen
- Styrande faktor för respektive ämne anges
- När nivåer saknas för ett ämne görs en särskild bedömning enligt 2 kap MB för att avgöra om risken är mindre än ringa, även principer och förutsättning samt bilaga 2 utgör stöd

Modellen för beräkning av nivåer – mindre än ringa risk

Utgår från principerna:

- bakgrundshalter för bly, kadmium och kvicksilver
- hälsa, markmiljö, yt- och grundvatten ingår i modellen

Utgår från förutsättningarna:

- inte långsiktiga restriktioner
- avfall kan flyttas
- inte tätskikt
- exponering för människor och skydd för markmiljö

Utförlig beskrivning av modellen i bilaga 1

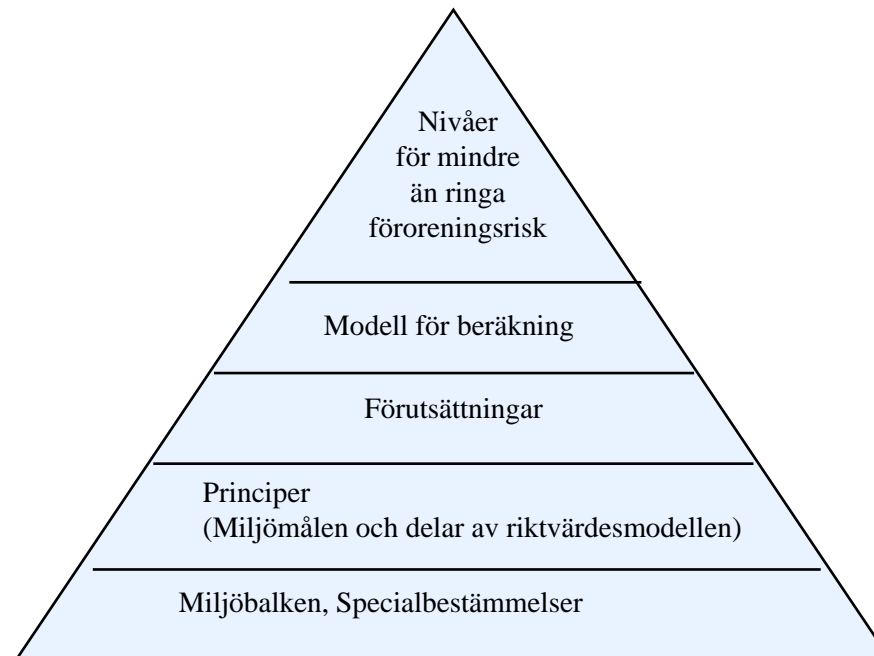
Nivåer för mindre än ringa risk

Ämne	Halter i mg/kg TS	Utlakning C ₀ LS 0,1 l/kg (mg/l)	Utlakning l/s = 10 l/kg (mg/ kg)
Arsenik	10	0,01	0,09
Bly	20	0,05	0,2
Kadmium	0,2	0,01	0,02
Koppar	40	0,2	0,8
Krom tot	40	0,2	1
Kvicksilver	0,1	0,001	0,01
Nickel	35	0,1	0,4
Zink	120	1	4
Klorid	-	80	130
Sulfat	-	70	200
PAH-L	0,6	-	-
PAH-M	2	-	-
PAH-H	0,5	-	-

Principer och förutsättningar

- Principerna beskriver hur vi kommit fram till nivåer för mindre än ringa risk.
- Principerna kan utgöra underlag för bedömningar i det enskilda fallet.
- Förutsättningarna beskriver hur riskerna ser ut för den tänkta användningen och kan utgöra vägledning för bedömning av risken i det enskilda fallet.
- Vi beskriver vår syn på rättspraxis för sluttäckning av deponier.

Handbokens uppbyggnad – nivåer för mindre än ringa risk

Andra berörda bestämmelser

- Ett stort antal bestämmelser berörs när avfall används för anläggningsändamål - sammanfattande tabell
- Nya ramdirektivet om avfall (avfallshierarkin, end of waste och biprodukter)
- I normalfallet inte anmälan enligt 37 och 38 §§ i Avfallsförordningen.
- Ramdirektivet för vatten och vattenverksamhet
- Samråd enligt miljöbalken 12 kap 6 §
- REACH, PBL, byggproduktdirektivet, byggproduktförordningen, Strålskyddslagen.

Redogörelse för egenkontroll

- Grundläggande krav i Miljöbalken
- Förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll gäller för anmälnings- och tillståndspliktiga verksamheter
- Förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll gäller inte för verksamhet som utgör mindre än ringa risk

Miljökvalitetsmålen

- Vi beskriver vilka miljökvalitetsmål som berörs
- För några av särskilt berörda miljömål beskriver vi vilka avvägningar vi har gjort
- Miljömålen ska utgöra vägledning om vart vi vill komma med miljöbalken

Kontakt

Carl Mikael Strauss

carlmikael.strauss@naturvardsverket.se

Erika Nygren

erika.nygren@naturvardsverket.se

<http://www.naturvardsverket.se/sv/Produkter-och-avfall/Avfall/Hantering-och-behandling-av-avfall/atervinning-av-avfall-i-anlaggningsarbeten/>

Tack!